

Vestens

HVAD
GØRI

Philips

Talsmand
Arent Jan Hesselink

Vil Philips hjælpe med at rydde op i Ghana?

Det har overrasket og chokeret os, at produkter fra Philips sendes fra Europa til lossepladser i Ghana. Der er allerede kollektive genbrugssystemer på plads i Europa, som netop skal forhindre, at det sker. Men der er tydeligvis en brist i systemet, og vi overvejer situationen omhyggeligt lige nu.

Men hvad kan løsningen være i Ghana – hvad vil I gøre?

Det kan vi ikke sige præcist endnu. I Brasilien og Indien arbejder vi sammen med regeringer og andre interessenter på projekter, der skal sikre systemer for genbrug og afskaffelse af elektronisk skrot. Det er måske også en mulighed i Ghana.

Er Philips enig med kritikerne i, at elektronikproducenter har ansvar for produktet "fra vugge til grav"?

Vi mener, det er et kollektivt ansvar, mere end det er et ansvar for virksomheden alene. Både producenter, forbrugere og lovgivere må arbejde sammen om at sætte systemer op, som virker, og sørge for at tv'er og andet udstyr skrottes på en forsvarlig måde. Det har størst effekt, når alle har andel i det. ■

MILJØ Udtjente computere og fjernsyn fra Vesten ender på lossepladser i Ghana, hvor børnearbejdere vader i sod og giftig røg. Producenter må tage ansvar nu, siger kritikerne. Miljøstyrelsen indleder jagt på syndere i Danmark.

Af **THOMAS AUE SOBOL**
Jyllands-Postens
udsendte medarbejder
erhverv@jp.dk

Bredkantede, mørke solbriller og et hvidt sæt tøj giver den ghanesiske elektriksælger noget af et gangsterlook. Sælgeren åbner døren til et rum med computere, dvd-afspillere og tv-skærme, der er filtret sammen i en stor elektronisk masse. Her er Apple, IBM, Philips, Sony og alle de andre.

»Jeg sælger også udstyr fra Danmark, hvis du er interesseret,« siger han.

Jeg tørrer støvet af en slidt Apple-harddisk. Prisen er 400 ghanesiske cedis eller knap 2.000 kr.

»Må jeg prøve, om den virker,« forsøger jeg.

»Vi køber dem utestet og sælger dem utestet,« svarer sælgeren.

Ghaneseren er sidste led i en kæde, der hver måned bringer tonsvis af elektronisk skrot til Ghana fra USA og Europa.

Selv om udstyret ofte kommer under påskud af at være donationer, virker det meste ikke, siger kritikerne.

En del af skrottet bliver solgt til uvidende købere, der håber at gøre et billigt kup i et land, hvor mange ikke har råd til at købe nyt. Resten ender på gigantiske elektroniske lossepladser som den ved Agbogbloshie-markedet i hovedstaden Accra. Her vader børn og voksne rundt blandt tusinder af smadrede tv-apparater, computere, musikanlæg og frydere. Overalt er der splintret glas, skarpe metaller og søer af kemikalier. Det er som om, at den giftige røg, der bobler op, får selv jorden til at stønne og hive efter vejret.

14-årige Keweky smelter plasten af en klump ledninger.

Han vil ind til kobberet, for det kan han sælge for 10 kr. per pund til nigerianeren, der tripper henne ved vægten.

»Jeg kan ikke lide at arbejde her, jeg får kvalme og ondt i hovedet, men jeg skal bruge pengene,« siger Keweky, der er kommet fra det fattige, nordlige Ghana.

Ledningerne former en ildkugle, som Keweky triller rundt med en jernstang. Ved siden af bruger 10-årige Swalisu magneten fra en højttaler

til at suge metalstumper op af sodet. Under Greenpeace nylige efterforskning i Ghana, fandt miljøorganisationen kasseret udstyr fra Danske Bank og Den Kongelige Livgarde på Agbogbloshie-pladsen. Og da jeg besøger direktøren for sammenslutningen af ghanesiske miljøjournalister, Mike Anane, viser han fotos af computerskrot, der bærer danske skolers navne.

»Handlen med elektronisk affald er blevet en lukrativ international for-

retning på linie med for eksempel narko,« siger Mike Anane.

»Det er en forretning, der dræber folk og forgifter miljøet. Ghana har ingen mekanismer til at genbruge skrottet på en forsvarlig måde,« fastslår han.

Den hvide mand er "god"

Ifølge Greenpeace viser jordprøver fra Agbogbloshie, at indholdet af giftige metaller er 100 gange større end i normal jord. Prøverne indeholder for

eksempel et højt niveau af klorerede dioxiner, der kan fremkalde kræft. Også phthalater, der bruges til at blødgøre plastic, men mistænkes for at forstyrre den seksuelle reproduktion, findes i de fleste prøver.

I dette miljø arbejder og lever børnene fra Agbogbloshie, ofte kun iført sokker på fødderne.

Det store spørgsmål er, hvem der skal tage ansvaret for de angiveligt hundredvis af containere med skrot, der hver måned ankommer til Gha-

AGBOGBLOSHIE 14-årige Keweky samler kobber, som han sælger på Agbogbloshie-markedet for 10 kr. pundet. Foto: Thomas Aue Sobol

